

Komentaras

2012 07 10

Krizė Europoje keičia Lietuvos eksporto veidą

Naujausi tarptautinės prekybos duomenys rodo teigiamas mūsų šalies eksporto tendencijas. Nors gegužės mėnesį užsienio šalyse buvo parduota prekių vos už 5,3 mlrd. lt skaičiuojant to meto kainomis – 16 proc. mažiau nei balandį, nuosmukį lėmė laikinai sustabdyta prekyba naftos produktais. Skaičiuojat be mineralinio kuro, eksportas gegužę lyginant su balandžiu padidėjo 5,9 proc., o lyginant su 2011 m. gegužė – 13 proc. Tai aukštesnis rodiklis nei kelis ankstesnius mėnesius.

Kaip ir prognozavome anksčiau, šiemet tikimės gerokai kuklesnio nei pernai eksporto augimo. Europos, kuriai tenka kone du trečdaliai Lietuvos eksporto, ekonomiką neigiamai veikia griežtos taupymo priemonės, lemiančios ženklių valstybės išlaidų mažinimą - tai atsiliepia ir gyventojų pajamoms. Verslo polinkį investuoti dar vis gerokai apmaldo tvyrantis neapibrėžtumas dėl tolesnės ekonomikos raidos, o ir bankų skolinimo standartai krizės laikotarpiu pastebimai sugriežtėję. Eksportas Europos taip pat iš krizės neištrauks: JAV jaučiama pakartotinės recesijos grėsmė, gerokai lėtėja besivystančių rinkų – Kinijos, Indijos, Brazilijos – augimas. Rusijos, stambiausios mūsų šalies prekybos partnerės, šiųmetės augimo perspektyvos geresnės, tačiau vien to neužteks užtikrinti stiprią Lietuvos eksporto plėtrą.

Įdomu pažvelgti į tai, kaip šiemet keičiasi eksporto geografija. Lėtėjant Vokietijos ekonomikai šiek tiek sumenko į šią šalį iškeliajuančios produkcijos dalis. Taip pat sumažėjo Lenkijai tenkančio eksporto dalis - tam daugiausiai įtakos turėjo tai, jog šių metų pradžioje Lenkijos zlotas euro (o tuo pačiu ir lito) atžvilgiu buvo gerokai pigesnis nei pirmaisiais 2011 m. mėnesiais. Daugiau eksportuota į sąlyginai spartų augimą demonstravusią Rusiją, tačiau pastebimai mažiau į neseniai vietinės krizės paveiktą Baltarusiją, kuri devalvavo savo valiutą. Gerokai išaugo pardavimai Jungtinėje Karalystėje, tačiau tai iš esmės lėmė padidėjus naftos produktų eksportas.

Analizuojant ilgesnio laikotarpio eksporto augimo perspektyvas itin neramina gana menka eksporto diversifikacija. Dešimčiai stambiausių Lietuvos prekybos partnerių šiemet teko 75 proc. viso eksporto – dar 2008 m. šis rodiklis buvo 68 proc. Be to, pagrindinių mūsų prekybos rinkų ekonominė raida gana glaudžiai koreliuoja – Europos sąjungos šalių ekonomikos yra stipriai viena su kita susijusios, o nuosmukis ES, sudarančioje daugiau nei ketvirtį pasaulio ekonomikos, netrunka atsiliiepti ir naftos kainoms bei Rusijos ūkiui – panašų visuotinį nuosmukį ir matėme 2009 m. Siekiant užtikrinti tvarų Lietuvos eksporto augimą daugiau produkcijos turėtų būti parduodama sparčiai besivystančiose ir pasaulinių ekonomikos lyderių vaidmenį palaipsniui perimančiose valstybėse Azijoje bei Pietų Amerikoje.

Mindaugas Jurgelis

Analitikas

Ekonominių tyrimų padalinys